

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **A.M.**

skazanego z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 25 lutego 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 22 września 2022 r., sygn. akt II K 1322/22,

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i przekazuje sprawę
Sądowi Rejonowemu w Radomiu do ponownego rozpoznania.**

Marek Pietruszyński Tomasz Artymiuk Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Radomiu wyrokiem nakazowym z dnia 22 września 2022 r., sygn. akt II K 1322/22, oskarżonego A.M. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu określonego w art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005

r. o przeciwdziałaniu narkomanii i za to – i za to na podstawie art. 62 ust. 1 u.p.n. w zw. z art. 37a § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1, 1a pkt 1 i 2 k.k., art. 35 § 1 k.k. – wymierzył mu karę 8 miesięcy ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym.

Wyrok nakazowy nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 19 października 2022 r.

Od tego wyroku, kasację złożył Prokurator Generalny, zaskarżając powyższe orzeczenie w całości, na korzyść skazanego A.M., formułując zarzut „rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 501 pkt 3 k.p.k., polegającego na rozpoznaniu sprawy oskarżonego A.M. na posiedzeniu w postępowaniu nakazowym, pomimo iż wymieniony w dacie wyrokowania nie miał ukończonych 18 lat a zatem zachodziła okoliczność o jakiej mowa w art. 79 § 1 pkt 1 k.p.k., której wystąpienie wykluczało możliwość wydania wyroku w tym trybie, a nakazywało rozpoznanie sprawy na zasadach ogólnych, na rozprawie z udziałem obligatoryjnego obrońcy”.

W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Radomiu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Trafnie Prokurator Generalny zakwestionował wyrok nakazowy Sądu Rejonowego w Radomiu, podnosząc przytoczony wcześniej zarzut. Stwierdzenie powyższego umożliwiło uwzględnienie tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w całości na posiedzeniu bez udziału stron na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z treścią art. 500 § 1 k.p.k. w sprawach, w których przeprowadzono dochodzenie, uznając na podstawie zebranego w postępowaniu przygotowawczym materiału, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, sąd może w wypadkach pozwalających na orzeczenie kary ograniczenia wolności lub grzywny wydać wyrok nakazowy. Stosownie zaś do przepisu art. 500 § 3 k.p.k. sąd może wydać wyrok nakazowy, jeżeli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości.

Jednocześnie, w myśl art. 501 pkt 3 k.p.k. wydanie wyroku nakazowego jest niedopuszczalne, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 79 § 1 k.p.k., a zatem gdy m.in. oskarżony nie ukończył 18 lat (art. 79 pkt 1 § 1 k.p.k.). W wypadkach, o których mowa w § 1 i 2 art. 79 k.k., udział obrońcy jest obowiązkowy w rozprawie oraz w tych posiedzeniach, w których obowiązkowy jest udział oskarżonego. Ponadto nie ulega wątpliwości, że zastrzeżenie zawarte w art. 501 pkt 3 k.p.k. ma charakter gwarancyjny, gdyż chroni osoby przed skazaniem w uproszczonej i odformalizowanej formie.

Słusznie zauważa przy tym autor kasacji, przywołując poglądy wyrażone w piśmiennictwie, że ustawodawca nie powiązał obowiązku wyznaczenia obrońcy z urzędu i obrony obligatoryjnej z wiekiem oskarżonego w dniu popełnienia czynu czy w jakimkolwiek innym ściśle określonym terminie, a jedynie z jego wiekiem w czasie postępowania karnego (zob. T. Grzegorzczuk, *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Artykuły 1-467. Komentarz*, LEX/el 2014; K. Dąbkiewicz, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do zmian 2015. Komentarz do art. 79 Kodeksu postępowania karnego*, S. Steinborn (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów*, LEX/el. 2016).

Mając na względzie powyższe należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy w Radomiu uznając, iż okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości, na podstawie art. 500 § 1 i 3 k.p.k. wydał wyrok w trybie nakazowym (k. 68, 69-69v), ale uwadze tegoż Sądu uszło, że w dacie wyrokowania, tj. w dniu 22 września 2022 r., A.M. nie miał ukończonych 18 lat. Z materiału dowodowego zgromadzonego w analizowanej sprawie, w tym z protokołu przesłuchania podejrzanego wynika, że oskarżony urodził się w dniu 24 lutego 2005 r. (k. 52-53v.). Takie ustalenie zaś, zgodnie z art. 501 pkt 3 k.p.k. uczyniło niedopuszczalnym skierowanie sprawy na posiedzenie celem wydania wyroku nakazowego. Mając na uwadze powyższe Sąd obowiązany był do wyznaczenia oskarżonemu obrońcy z urzędu, albowiem oskarżony nie posiadał obrońcy z wyboru (art. 81 § 1 k.p.k.) oraz do rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych na rozprawie.

Podsumowując należy stwierdzić, że wskazane wyżej uchybienie miało charakter rażący, a jego wpływ na treść wyroku był oczywisty, ponieważ doprowadził do rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym wbrew wyraźnemu zakazowi

ustawowemu wynikającemu z treści przepisu art. 501 pkt 3 k.p.k., którego złamanie skutkowało istotnym ograniczeniem prawa oskarżonego do obrony (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2023 r., sygn. akt V KK 120/23). Co więcej, wiek oskarżonego czynił obowiązkową również jego obronę, gwarantując mu poszanowanie jego konstytucyjnych praw.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

Procedując powtórnie sąd *meriti* uniknie stwierdzonych przez Sąd Najwyższy uchybień, uważając też na kierunek kasacji – na korzyść (art. 443 k.p.k.).

Marek Pietruszyński Tomasz Artymiuk Barbara Skoczowska

[WB]

r.g.